

Medlemsinformation 1 - Januari 1993

Rikshistoria på hemmaplan - "Den svenska Historien"

- I Medlemsinformation 5, 1992 presenterades det detaljerade programmet.
- I det här brevet finner du en mer överskådlig sammanställning.
- Varje arrangemang annonseras också i kommunens information "Det händer i Upplands-Bro". Den finns varannan vecka i Lokaltidningen som distribueras i tätorterna. Kommunen ombesörjer spridningen av ett särtryck till glesbygden. De gånger under året då Aktuellt i Upplands-Bro utkommer finns motsvarande annonsering i den tidningen.
- Kontrollera i den kommunala informationen om det blivit ändringar i programmet.
- Betalning kan ske vid sammankomsterna eller sättas in på pg 27 58 94 - 4.
- Hembygdslitteratur finns att köpa och låna på biblioteken. Visst material erhålles i stencil vid föreläsningarna. Litteraturlistor presenteras under hand. Grundböcker är Det hände i Upplands-Bro, 1984 (slutsåld) och Upplands-Bro Kulturhistoriska miljöer, 1991 (kommer att finnas till köps vid föreläsningarna).

Exkursionerna

- Tider och samlingsplatser för exkursionerna varierar. Se den gula informationen i Medlemsinformation 5 1992 och i den kontinuerliga annonseringen i Det händer i Upplands-Bro.
- Bilburna uppmanas hjälpa övriga deltagare i förekommande fall.

Vandring till Savolax-Karelen-Djupdal.

Kultur och natur på Rösaringsåsen.

Bro hembygdsgården. Tisdag 4 maj.

Samling vid hembygdsgården Klint, Prästvågen i Bro kl 19.00

Vandring 4,5 km från stora parkeringen (19.15) 1 km NV Låssa kyrka.

Ta med kvällskaffe.

Kulturpris

Tre av föreningens medlemmar har under 1992 mottagit kulturpris för hembygdsverksamhet i lika många kommuner. Senast var det Ruben Lindberg, Kungsängen, som mottog Upplands-Bros kulturpris för sin mångåriga studie i Skolans historia i Upplands-Bro, presenterad i Vad hände egentligen? Andra boken. Dessförinnan fick Bengt Borkeby, Kallhäll, motsvarande pris i Järfälla och Ingrid Ljungkvist i Håbo. Vi gratulerar.

Medlemsavgiften

UKF har under år 1992 anslutit sig till Stockholms läns hembygdsgörbundet. Vi får del i de tjänster som förbundet kan erbjuda, men det är också förknippat med en avgift för varje medlem. Du stöder både UKF och hembygdsverksamheten i sin helhet genom ditt medlemskap. Årsavgiften är 75:-, pg 27 58 94 - 4.

Vad hände egentligen? del 1 och 2. Huvudtema, Tidsbilder och Rapporter.

Försäljningen av våra böcker är den viktigaste inkomstkällan för UKF. Som bekant blir de kommunala anslagen allt mindre. Vi måste ha pengar i förskott för tryckningen av Tredje boken med de spännande händelserna kring Stora Daldansen 1743. Hjälp till att sprida kunskap om våra böcker. De finns som vanligt att köpa på biblioteken eller vid våra sammankomster. Medlemmar kan få dem portofritt genom insättning på vårt postgiro. Rabatterbudandet inför julen vid köp av bägge böckerna gäller inte längre. Vi kan istället även erbjuda del 1 med hårda pärmar till samma pris som del 2.

Del 1. Almarestäket och Stockholms Blodbad, hård pärm 180:-. mjuk pärm 150:-

Del 2. Skolans historia i Upplands-Bro, hård pärm 180:-

Rikshistoria på hemmaplan "Den Svenska Historien" - 1993.

Föreläsningar - Exkursioner

VÅRTERMINEN 1993 - Föreläsningar

Nr 1-2.	19 jan, 2 feb:	Rösaring
Nr 3-4.	16 feb, 2 mars:	Fornsigtuna
Nr 5.	16 mars.	Sigtuna Nyckelsten
Nr 6.	30 mars	Håtuna - Håtunaleken

HÖSTTERMINEN 1993 - Föreläsningar

Nr 7-8.	31 augusti, 14 sept	Almare-Stäket
Nr 9.	28 sept	Dalkarlsbacken
Nr 10-11.	12 okt, 26 okt	Tibble - Dalupproret 1743
Nr 12.	9 nov	Upplands-Bro - statarkommunen

Vid Håtuna Håbo-Tibble hembygdsförenings årligt återkommande "Historisk afton" talar Börje Sandén ons 24 feb i Tjusta skola över ämnet *Stora Daldansen och dess förhållande till lokalhistorien*. 250-års minnet av en mycket dramatisk händelse.

EXKURSIONER

Tisd	11 maj	Rösaring
Tisd	25 maj	Dalkarlsbacken-Ryssgraven
Lörd	5 juni	Fornsigtuna-Signhildsberg
Lörd	19 juni	Tibble gästgivargård - Stora Daldansen
Tors	9 sept	Almare-Stäket - ärkebiskopsborgen
Sönd	26 sept	Vandring i Tibble-Sylta

Kursplan finns på biblioteken eller ring UKF 582 41 355
Våren: Dagcentralen i BRO, varannan tisdag 19.00-21.00
Hösten: Dagcentralen i KUNGSÄNGEN.
Priser: Abonnemang 6 förel. 150:- Enskild förel. 30:-
Ansvarig för föreläsningarna är Börje Sandén

Arr. Upplands-Bro Kulturhistoriska Forskningsinstitut (UKF),
Kultur- och fritidskontoret, Studieförbundet Vuxenskolan.

Draken, det var Dansken, och S:t Görän symboliserade segrare Sten Sture då, när lybeckaren Bernt Notke skapade vårt ståtliga senmedeltida monument till minne av slaget på Brunkebergsåsen år 1471.

Dagens drake heter främlingshat, rasism, arbetslöshet – och den historielöshet, de dimmiga uppfattningar om vårt förflutna som ligger bakom extremistgrupperns hänsynslösa dyrkan av "det rent svenska".

Kampen pågår ständigt mellan Draken och S:t Görän.

För att påminna om detta, valde vi Norkes ett halvt tusen år gamla skapelse till symbol för "Den Svenska Historien"; det största utställningsprojektet någonsin vid de svenska museerna.

Under ett år, med början den 21 mars 1993, ska vi låta svenskarna återupptäcka Sveriges historia.

Skolbarn av i dag har berövats kontakten med sitt förflutna, säger man. De är hemma i Dallas med JR och Sue Ellen men vet knappast namnet på någon av Gustav Vasas tre drottningar.

Skolbarnen, enbart de unga?

Sanningen är väl den, att de flesta svenskar lever utan historien. Under hela efterkrigstiden har historien förträngts, snarast varit något man skämts över. Allt mindre finns kvar av gemensamma minnesbilder och hägkomster.

Ett historielöst samhälle är farligt, oberäkneligt, som en människa utan minne. Det gemensamma språket och den gemensamma historien är de två förutsättningar, som skapar ett folk. Saknas dessa, blir det problem i samhället.

Vi svenskar reser ut i världen, möter kulturer som samlat stora bibliotek redan innan våra förfäder hade lärt sig rista in meddelanden i runskrift. Vi vandrar i katedraller, som stod färdiga i sin väldighet så tidigt att våra första kyrkor hade kunnat byggas därinne i ett hörn.

Ska vi skämmas? Kommer vi med generade förklaringar till denna "efterblivenhet"? Kan vi ge en främling en någonsånär tydlig bild av utvecklingen i Sverige, från en långsam start till ett snabblopp in i ett högrekologiskt samhälle?

Bakom villrådhöheten inför vår egen historia ligger många faktorer. "Snutifieringen" av undervisningen i skolan. Fixeringen vid de senaste hundra åren. Skolböckernas förkortning till rudimentära fakta om löskyckta handlingar, omöjliga att komma ihåg eftersom sammanhanget saknas, färgen och det engagerande berättandet inte finns.

Engagemang, färg, sammanhang: det är ledord i det stora utställningsprojektet "Den Svenska Historien".

Det är just stora utställningar, som har kunnat vända trender, och styra utvecklingen i nya banor. Vi har de stora världsutställningarna, vi hade 1930 års Stockholmsutställning, som bla innebar genombrottet för funktionalismen i vårt land.

Nu får Sverige ett utställningsarrangemang av sådan lyskraft och varaktighet, att det kan framstå som årets evenemang, uppbackat av massmedia, skola, folkbildning, föreningsliv.

Utställningen består av en stor del, rikshistorien. Denna visas vid Statens Historiska museum och vid Nordiska museet i Stockholm. Redan detta blir den största museiutställning som visats i landet, och kommer att fylla 3 600 kvadratmeter. I Statens Historiska museum går man från år 0 fram till 1520. I Nordiska museet möter Gustav Vasa och sedan får man följa med fram till nuet och en bit in i framtiden.

Rikshistorien byggs på genom medverkan av samtliga våra läns museer, många andra museer runt om i landet, kronikespelsgupper, lokala hembygdsföreningar och andra. Mot den för alla gemensamma rikshistorien, så som den skildras på Statens Historiska museum och på Nordiska museet, ställs den lokala och regionala historien, som betonas i läns museernas utställningar. På så vis kommer historiebilderna att tävla med varandra, skapa debatt om vems historia som är "den riktiga".

"Den Svenska Historien" ska låta besökarna uppleva ett äventyr, sagan om Sverige. Utställningen ska ge

en befriande känsla av att allt detta har hänt, att det har hänt oss, det svenska folket. Kring utställningen ska vi kunna fantisera och fundera, bli nyfikna och få tankar, som gör att man söker mer kunskap, fortsätter att fantisera och fundera.

Utställningen blir en kedja av ögonblicksbilder, från äldsta tid till i dag. Varje länk i kedjan kommer att fortas kring någon händelse eller person, som på så sätt blir en del av upplevelsen av svensk historia. Vi ska välja alla slags personer, inte bara kungar, utan människor av alla samhällsklasser, kvinnor och män. Vi vill välja händelserna så att de sammanfaller med de stora ödesstunderna i svensk historia, brytpunkterna, som tillsammans har fört fram till dagens Sverige.

Ibland tar vi upp den okända historien, eller drar oväntade paralleller till modern tid. Ett exempel är Stora Daldansen 1743, vars epilog nästan helt motsvarar händelserna på Himmelska fridens torg i Beijing år 1989, bara det att den gången utgjordes scenen av Gustav Adolfs torg i Stockholm.

"Allmogens stalp och ett det förskräckligaste jämmer-skrik hördes bland de strackarna af illa blesserade och halfdöda", som ett ögonvittne skriver om slutet för vårt sista stora bondeuppropp.

"Den Svenska Historien" blir första steget i en process, som kan göra att vi under 90-talet blir medvetna om vår historia och börjar skönja en bild för oss alla att dela.

Det är hög tid.

När vi nu närmar oss Europa, måste vi veta vilka vi är. Först då vet vi vad vi har att ge, men också vad vi riskerar att förlora.

Man blir måhända inte duktigare som snickare, da-taoperatör, modedesigner eller börsmäklare för att man lär känna sin historia. Däremot är vi fattigare som människor, om vi inte känner våra rötter.

Utställningen "Den Svenska Historien" vill vända den pågående förträngningen av vårt kulturarv. Den vill försöka ge de människor som bor i Sverige en gemensam historisk referensram. Utställningen vill svara på grundläggande, mänskliga frågor:
Vem är jag?
Hur kom jag hit?

DEN
SVENSKA
HISTORIEN